

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1036/2021
08.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Весне Станковић и Јелене Ивановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгиша Шћекић, адвокат из ..., против туженог „Zoran Reisen“ ДОО из Рибара, чији је пуномоћник Александар Јанковић, адвокат из ..., ради исплате увећане зараде за прековремени рад, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 614/20 од 16.12.2020. године, на седници одржаној 08.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 614/20 од 16.12.2020. године.

Образложење

Основни суд у Јагодини, пресудом П1 7/2017 од 16.07.2018. године, одбио је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужени да исплати тужиоцу на име увећане зараде за прековремени рад, за период од 21.09.2009. године до 10.05.2011. године, износ од 116.596,00 динара, са законском затезном каматом на појединачне новчане износе и да на исте износе уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Фонду за пензијско и инвалидско осигурање Београд, Филијала Ћуприја, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом принудног извршења (све ближе одређено у ставу првом изреке). Обавезао је тужиоца да исплати туженом на име трошкова парничног поступка износ од 160.650,00 динара, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом принудног извршења (став други изреке).

Апелациони суд у Крагујевцу, пресудом Гж1 614/20 од 16.12.2020. године, укинуо је пресуду Основног суда у Јагодини П1 7/2017 од 16.07.2018. године (став први изреке). Усвојио је тужбени захтев тужиоца, тако што је обавезао туженог да исплати тужиоцу на име увећане зараде за прековремени рад за период од 21.09.2009. године до 10.05.2011. године, износ од 116.596,00 динара, са законском затезном каматом на појединачно одређене новчане износе и да на исте износе изврши на име тужиоца уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање Фонду за пензијско и инвалидско осигурање Београд, Филијала Ћуприја, у року од осам дана од дана

пријема преписа пресуде, под претњом извршења (све ближе одређено у ставу другом изреке). Обавезао је туженог да исплати тужиоцу на име трошкова парничног поступка износ од 219.996,00 динара, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом извршења (став трећи изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 403. став 2. тачка 3, а у вези члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13 - УС, 74/13 - УС, 55/14, 87/18 и 18/20) и оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности на основу члана 408. ЗПП. У ревизији се указује на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 8. и 231, а у вези члана 374. став 1. ЗПП, учињених у поступку пред другостепеним судом. Међутим, према оцени овог суда, у том делу наводима ревизије се не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог и обављао послове возача и кондуктера на основу уговора о раду закљученог 15.04.2011. године, између парничних странака, са пуним радним временом у трајању од 40 часова недељно. У спорном периоду, тужилац је поред уговореног радног времена (у трајању од 40 часова недељно), радио (као и други запослени возачи код туженог) и сваке суботе у месецу, као и сваке друге недеље у месецу. Тужилац је према сопственој евиденцији, радом сваке суботе у месецу, као и сваке друге недеље у месецу, остварио у утуженом периоду, сате прековременог рада, које му тужени није платио. Тужени није доставио евиденцију о присутности на раду тужиоца, као ни путне налоге за рад тужиоца у утуженом периоду. У утуженом периоду код туженог је био у примени Правилник о раду од 01.01.2006. године, којим је прописано да запослени има право на увећану зараду (члан 23.) и да проценат увећања износи 26% од основице (члан 17.) Овај правилник је био у примени до 01.04.2011. године, када је ступио на снагу нови Правилник о раду, који поред осталог прописује, да се шефу саобраћаја доставља извештај о прековременом раду најкасније у року од седам дана од обављеног прековременог рада (члан 20.) као и да запослени има право на увећану зараду између осталог и за планирани прековремени рад 26% од основице (члан 36.). Суд је из исказа тужиоца утврдио, да су сви запослени возачи код туженог у утуженом периоду радили као и тужилац, сваке суботе у месецу, као и сваке друге недеље у месецу, према унапред од стране надређених, припремљеним и објављеним распоредима рада и да нико од запослених возача, као ни тужилац, није доставио извештај о тако обављеном прековременом раду шефу саобраћаја, у смислу члана 20. Правилника о раду туженог из 2011. године. На основу вештачења о стране вештака економско-финансијске струке утврђена је висина потраживања тужиоца и то за рад у трајању од по осам сати рада сваке суботе и сваке друге недеље у месецу за утужени период, на основу евиденције тужиоца (тужба је поднета 21.09.2012. године).

Првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца, из разлога што основаност тужбеног захтева није доказана, с обзиром на то да је на тужиоцу терет доказивања спорних чињеница.

Другостепени суд је након одржане расправе утврдио другачије чињенично стање и закључио да је тужилац доказима којима је располагао – сопственом евиденцијом о обављеном прековременом раду и исказима саслушаних сведока и запослених код туженог, да су возачи код туженог радили сваке суботе и сваке друге недеље у месецу по распореду својих претпостављених, доказао чињенице на којима заснива право на увећану зараду за рад обављен у дужем трајању од уговореног, односно од 40 часова недељно и то за прековремени рад обављен суботом и у току две недеље у месецу у трајању од по осам сати. Тужени који је у току поступка оспоравао тужбени захтев тужиоца истичући да је у утуженом периоду тужилац радио само редовно радно време, на ове своје наводе није пружио доказе, ни евиденцијом о присутности на раду тужиоца, ни путним налозима, ни решењима о коришћењу годишњег одмора или неким другим доказним средством. У оваквој ситуацији, а имајући у виду да је дужност туженог као послодавца да возачима организује рад тако да се он обавља у складу са законом, да води евиденцију о њиховој присутности на раду, као и да чува путне налоге одређено време, а што он све није урадио, усвојио је тужбени захтев тужиоца. Такође по ставу суда тужилац не може да изгуби законом прописану увећану зараду због пропуста туженог да уредно евидентира радно време запосленог.

Приликом доношења побијане одлуке, правилно је другостепени суд применио материјално право тако што је усвојио тужбени захтев тужиоца.

Одредбом члана 50. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/2005...54/09), прописано је да пуно радно време износи 40 часова недељно, ако овим законом није друкчије одређено. Чланом 53. истог закона, било је прописано да је на захтев послодавца, запослени дужан да ради дуже од пуног радног времена у случају више силе, изненадног повећања обима посла, и у другим случајевима када је неопходно да се у одређеном року заврши посао који није планиран (прековремени рад), као и да прековремени рад не може да траје дуже од осам часова недељно, нити дуже од четири сата дневно по запосленом. Чланом 108. став 1. тачка 3. истог закона, прописано је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актима и уговором о раду за прековремени рад најмање 26% од основице.

Према наведеним одредбама закона, да би за прековремени рад постојала обавеза послодавца да запосленом исплати увећану зараду, потребно је да је запослени остајао да прековремено ради на захтев послодавца и да је дуже остајање на послу редован начин рада код послодавца у одређеном периоду. Самим тим, запослени који пред судом доказује своје право на исплату увећане зараде за прековремени рад, треба да докаже да је радио дуже од прописаног радног времена, да његово остајање на раду има карактер прековременог рада, као и висину новчаног износа који му дугује послодавац на име увећане зараде за прековремени рад. У доказивању прековременог рада и броја прековремених радних сати, у недостатку писаних доказа суд цени исказе тужиоца и сведока, односно других запослених лица. Значи, да би се одређени рад који је дужи од пуног радног времена могао сматрати прековременим радом, потребно је да буду испуњени услови, па између осталог да се он обавља по захтеву послодавца, било

писаном или усменом, а не по иницијативи запосленог. У конкретном случају, тужилац је радио дуже од пуног радног времена обављајући посао по распореду свог послодавца, што значи да није по својој одлуци и вољи радио прековремено, већ је то чинио по налогу надређеног. Такође, удовољавајући захтевима посла за који га је тужени ангажовао, тужилац је остварио сате прековременог рада имајући у виду начин рада код туженог (сваке суботе и сваке друге недеље) што произлази из евиденције коју је водио тужилац и из исказа других запослених. Тужени са друге стране у спорном периоду није водио своју евиденцију, односно исту није доставио, нити је на други начин доказао да тужилац на овај начин није обављао рад, у утуженом периоду. Из наведених разлога, другостепени суд је правилном применом материјалног права усвојио тужбени захтев, а наводи туженог о погрешној примени материјалног права нису основани.

Такође, супротно наводима ревизије, правилно је у побијаној одлуци примењена одредба члана 231. ЗПП и у вези с тим правилно утврђено чињенично стање, јер је тужилац доказима којима је располагао доказао чињеницу да је остварио прековремени рад с обзиром на начин рада код туженог, а за супротно (да прековременог рада није било, односно да је тужилац рад обављао у оквиру уговореног радног времена) тужени није изнео чињенице, нити предложио доказе у смислу члана 228. ЗПП.

Са изнетих разлога применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Марина Милановић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**